

Tsunamihjälp får skarp kritik

LUND. – Jag är kritisk mot många av de internationella hjälporganisationerna. Visst finns det goda exempel men i samband med tsunamikatastrofen blev det ofta en huggsexa om projekten.

Det sa humanekologen Simron Jit Singh vid det tsunamiseminarium som Lunds universitet arrangerade på måndagen.

Simron Jit Singh, som disputerade i Lund för några år sedan har under en lång period studerat ursprungsbefolkningen på Nikobarerna, en ögrupp i Indiska oceanen som drabbades hårt av tsunamivågen den 26 december i fjor.

– En tredjedel av en befolkning på 40 000 människor dog, ytterligare tusentals skadades, flera öar slogs sönder och några sjönk med 1,5 meter vilket satte stora arealer under vatten, säger Simron Jit Singh.

Misstag kostade liv

I januari, några veckor efter katastrofen, var han tillbaka på Nikobarerna för att på plats bland annat bedöma skadorna och det kommande hjälpbehovet.

Det var en dystert katalog med inslag av korruption och misstag som han levererade i Lund på måndag, felgrepp som sannolikt kostat åtskilliga människors liv.

Sen hjälp från Indien

– Hjälp från Indien kom i gång sent och var extremt långsam, berättar Simron Jit Singh. Vi såg något slags katastroftrurism där VIP-arbete kom in för att orientera sig och sedan försvann.

– Utbildade hjälparbetare, dåligt samarbete mellan olika myndigheter, korruption och bristande förståelse för vad ursprungsbefolkningen egentligen behövde tillfogades till den dystra listan.

– Jag tror dessvärre inte att den indiska regeringen lärt sig något av det inträffade. Befolkningen på Nikobarerna har dock lärt sig vad en internationell hjälporganisation är för något, säger han med ett dystert leende.

Just oförmågan att se till den drabbade ursprungsbefolkning-

ens behov var lite av ett inledande tema på måndagen.

Socialgeografen Eric Clark gav exempel på hur en fattig ursprungsbefolkning, till exempel fiskare som fått förutsättningarna för sin existens bortspolade, nu riskerar att geografiskt trängas undan av investerare och starkare kommersiella intressen i form av strandnära hotell.

– Flera exempel finns i såväl Thailand som Indonesien. I Banda Aceh har myndigheterna hindrat befolkningen att återvända och bygga upp sina hem, säger han.

Även i Sri Lanka råder nybyggnadsförbud, i vissa regioner upp till 100 meter från stranden.

Byggförbud känslig fråga

Camilla Orjuela, freds- och utvecklingsforskare vid Göteborgs universitet medverkar i Sidars rehabiliteringsgrupp i Sri Lanka. Nyss hemkommen gav hon en annan aspekt på svårigheterna som är förknippade med att administrera hjälpen.

– Resonemanget med byggför-

bud i strandzonerna försinkar hjälpprojekten och är en oerhörd känslig fråga. De regeringskontrollerade södra och västra delarna klarade sig förhållandevis bra medan förödelens var stora längs de kustresor där de tamilska tigrarna och den muslimska befolkningen huvudsakligen bor.

– Hur ska man fördela tsunamibiståndet? Ska man bygga upp ett hus som förstörts av flodvågen i en by men inte det som förstörts i konflikten mellan regeringen och tigrarna?

Naturen konsumtionsvara

Alf Hornborg, humanekolog vid Lunds universitet, beskrev några av de drivkrafter som varit med att forma de starka reaktionerna som tsunamivågen skapat i det svenska samhället.

– Vi blev så överraskade, något som säger en del om vår syn på naturen som konsumtionsvara. Men naturen kan faktiskt vara något annat än bara snällhet, menar han. Att naturen är något annat än en konsumtionsvara fick vi nya bevis på bara några veckor senare då stormen tog stora mängder skog och indikerade ett misslyckande för skogsbruket.

Svensk trygghetsgaranti

– Och den upprördhet som kunde spåras kan delvis förklaras av de svenska "trygghetsgarantierna". Varför ska en svensk medborgare behöva bli utsatt för ett sådant elände?

Måndagens seminarium, som arrangerades av nätverket för svensk sydasienforskning, Centrum för öst- och sydostasienstudier samt Arena for Global Equity and Sustainability Issues, avslutades med en paneldebatt som berörde möjligheterna att kanalisera katastrofen till ett varaktigt arrangemang för miljö- och utvecklingsfrågor.

Text: Stig Lارسن
stig.larsen@sydsvenskan.se

